

predtekmovalnem času, drugi s sedmim, tretji s šestim in četrti s petim — vsak par dvakrat, tako da je vsak tekmovallec plezal po levem in desnem delu slapa. V polfinalu sta se po enakem načelu spoprijela Jamnikar in Jeglič ter Leskošek in Kozjek. Popoldanska tekmovalca so bila samo na spodnji polovici slapa, kjer so plezali »progo« plezali približno eno minuto, čase pa so merili ročno: na cilju je moral vsak tekmovallec z roko udariti po zvonu.

Kako zelo sta bila izenačena najboljša dva, kaže podatek, da je Jeglič zmagal z naskokom komaj 1.19 sekunde pred drugouvrščenim Kozjekom. Vendar ima slednji pred prvim kljub temu prednost: dogovorjeno je namreč, da bodo po petih tekmah, čez dve leti torej, proglasili super zmagovalca, ki bo dobil posebno nagrado, po dosedanjih treh tekmah pa vodi Kozjek, ki je

sodeloval na vseh treh, medtem ko je Jeglič zaradi plezanja v Patagoniji enkrat manjkal.

Za slovenske alpinistične razmere so bile nagrade že na letošnjem prvenstvu kar zapeljive: zmagovalec je dobil 32.000, drugi 16.000 in tretji 8000 tolarjev — najboljše orodje za ledno plezanje pa stane 35.000 tolarjev. Najboljšim so okrog osmih zvečer, po končanem plezanju (najboljši so morali iti v steno kar sedemkrat) podelili tudi pokale.

Kot nam je povedal zmagovalec Jeglič, je tekmovalje v lednem plezanju dober kazalec, koliko kateri plezalec pomeni, kajti po njegovem mnenju lahko v ledu vsak pokaže več kot pri prostem plezanju v skali: tisti, ki zna hitro plezati, zna plezati tudi težke smeri. Za varnost tekmovalcev je bilo odlično poskrbljeno, saj so bili vsi z vrvo varovani od zgoraj.

M. R.

V SPOMIN 20. MARCA 1991 UMRLEMU NAČELNIKU GRS CELJE S. VENINŠKU

STANETOVA KOČA NA GOLTEH

HERBERT ZAVERŠNIK

Bilo je pomladi leta 1956, ko sem jo zaradi utrjevanja spet mahnil k Celjski koči. Res ni bilo tedna, da se tista leta ne bi odpravil kam v planine. Kadar mi je čas dopuščal, sem jo mahnil na daljše izlete, če pa je bilo časa manj, sem jo mahnil s kolesom do Pečovnika, nato pa čim hitreje do Celjske kočice in na Tolst.

Ko sem tisto nedeljo prišel ves poten do kočice, je pred njo stal mlad postaven hrust, ki me je dalj časa motril in končno ogovoril, češ, kar hitro hodiš (v planinah smo se tiste čase planinci tikali). Nekaj časa me je še ogledoval, nato pa me je spet vprašal: »Kaj nisi zdravnik iz bolnišnice?«

»Točno,« sem dejal.

»Veš, v naši GRS potrebujemo zdravnike, samo enega, dr. Četino, imamo. Kadar je dežuren, in to je pogosto, nimamo zdravnika, da bi šel z nami reševati. Ali se nam ne bi pridružil?«

Nekaj časa sem ga gledal in premišljeval, potem pa sem odvrnil, da bi stopil v njihove vrste.

Tale znanec, ki me je ogovoril, je bil **Stane Veninšek**, načelnik GRS v Celju. Kaže, da sva si bila na prvi pogled všeč in sklenila sva prijateljstvo, ki je neskaljeno trajalo vse do njegove, žal, mnogo prerane smrti.

Kasneje sva s Stanetom prehodila vse naše doline, učil me je veččin plezanja in kar večkrat sem obvisel na njegovih vrvi kot okrasek na božični smreki. Bilo nama je prijetno, bila sva oba molčeča in sva se raje predajala čustvom, ki tako lepa nastajajo samo v gorah ob prelestih, ki se nudijo našim očem.

Prehodila sva ničlikokrat Karavanke, Peco, Olševo. Skupaj smo smučali na avstrijski strani Pece, skupaj sva bila udeleženca tečaja v Julijcih, ki ga je vodil dr. **Miha Potočnik**. Fotografiral pa je vse, kar je mogel, naš — žal tudi že pokojni — planinski fotograf **France Močnik**.

Ko sva se nekoč vzpenjala od Špičke na Jalovec, mi je Stane potožil, da mu je zmanjkalo sape in da mu hitro bije srce. Res, za takega planinca je bilo 140 udarcev na minuto preveč. Dogovorila sva se, da pride na naš oddelek v bolnišnico, kjer smo ugotovili levokračni blok srca. Bilo je leta 1960. Ker posebnih težav potem ni imel, obremenitev pa je pokazala normalne rezultate, sva kmalu pozabila na srčno okvaro. V resnici Stane ni imel večjih težav prav do pred nekaj mesecev pred smrtjo. Meni je to skrbno prikrival, drugi pa so mi omenili, da se je včasih res počutil bolnega.

Bilo je v pozni jeseni leta 1980, ko sva sedela na verandi planinske kočice na Golteh. Večerilo se je že, v dolini so se prižigale lučke, sonce je kakor rdeča lučka zahajalo za vrhovi. Nekaj časa sva opazovala ta prizor, takrat pa me je Stane prekinil in dejal: »Ali ni škoda, da propada ta depandansa. Nekoč je bila čedna. Zelo redko so planinci v njej bivali. Zato je osamljena in zapuščena hitro propadala. Ta lesena podrtija sedaj ni za drugega kot za kurjavo.«

Za nekaj časa je zavladal molk, nato pa je naprej glasno razpredal svoje misli: »Kaj misliš, ali ne bi bilo imenitno, če bi nam dovolili bajto podreti in bi nam na tem mestu dovolili zgraditi kočico za gorske reševalce? Sedaj dežuramo tukaj in bi se nam kar prileglo, da imamo svoje zatočišče tukaj. Naša kočica na Okrešlju, ki jo je med tem plaz premaknil za nekaj metrov, je od rok. Vsi naši reševalci pa so iz Celja in bližje okolice. Tako bi imeli svojo kočico tako rekoč pred nosom. Z gondolsko žičnico bi bili na mah na višini in v domačem okolišu.«

Po kratkem molku sem pripomnil, da je to odlična zamisel, menda pa bo težje izvedljiva. Položaj bi bil vsekakor enkraten. Koča v majhni dolini, zavarovana od vetra, s pogledom v dolino in na čudovite planine okoli, to bi bilo res nekaj. Stane ni več pripovedoval o tem, ampak se je spravil na delo.

Spomladi leta 1981 smo začeli delati. Ni bilo lahko, toda vsi smo bili zagnani. Kopali smo zemljo, drobili skale, čistili okolico in vse, kar je s tem v zvezi. Sodelovali smo vsi, nekateri tudi ob delavnikih, drugi vsako soboto in nedeljo. Naš blagajnik Šalca je skrbel za prehrano, jedajo in pijačo — res nam ni bilo sile. Stane je vse vodil. Spomnim se, kako je stal do pasu gol, dajal navodila, nas priganjal, miril, skratka, bil je kakor vojskovodja, ki ima pod seboj svoje vojake.

Ves izkop temeljev, vso gradnjo prav do strehe smo opravili člani GRS sami. Na srečo so bili med nami strokovnjaki, tako da je bila celotna gradnja dokončana z našimi lastnimi silami.

Napočil je 10. december 1983, ko smo lahko kočo slavnostno odprli. Za nas vse je bil to svečan dan, na katerega smo bili ponosni, posebno pa smo bili ponosni na našega Staneta, ki je bil od začetka do konca gonilna sila vsega. Slavnostna otvoritev naše kočje je

bila prepuščena meni kot najstarejšemu članu GRS. Ta kočja je bila res solidno grajena; še sedaj po osmih letih je taka kot takrat, ko smo jo odpirali.

Ironija usode je, da smo bili lanskega novembra spet zbrani planinci — člani GRS iz Ljubljane, Maribora in Celja pred našo lepo postojanko. Bilo je namreč 60 let, odkar obstaja GRS Celje. Žal med nami ni bilo več idejnega očeta in gonilne sile, našega Staneta, ki ima največ zaslug, da je bila kočja postavljena v kratkem času in da je še sedaj takšna, kot je bila ob otvoritvi.

Namen našega sestanka tega dne je bil, da damo kočji pravo ime, in sicer Stanetova kočja. Po čudnem naključju je bil dan ravno tak kot takrat, ko smo jo odpirali, hladno, vetroveno in po malem je snežilo.

Od tega dne stoji Stanetova kočja v spomin in zahvalo našemu dolgoletnemu načelniku, ki smo ga imeli tako radi in ki nas je tako nenadoma zapustil. Dokler bo eden od nas planincev iz reševalne službe živel, bo tudi on živel z nami. Nikdar ga ne bomo pozabili.

DOKUMENT O TEM, KAKO ČLOVEK ZMORE ČISTO VSE

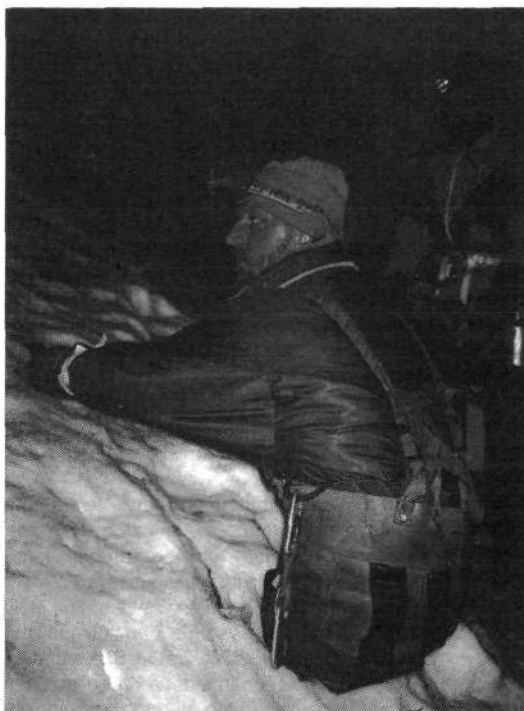
»BREZ« — FILM, KI VZNEMIRJA

NEVA MUŽIČ

Naslov ponuja seveda vprašanje, ki se nekje mora razrešiti. Besedo je potrebno postaviti v kontekst, vendar pa je prav v tem dejanju treba iskati tudi njeno namero, ta pa je — povzročiti subverzijo na ravni utečene interpretacije. Ker gre za film, lahko rečemo, da se loteva nevalgične točke slovenske filmske zgodovine, ki se je pričela z gorniško pravljico, od tedaj naprej pa ostajajo gorske kulise narodni simbol, katerega oskrbnostvo zahteva prej žrtve kot nagrado. Morana je lep primer.

Film »Brez« se je stvari lotil podobno, vendar je že na začetku dal jasno vedeti, da gre za dva bistvena premika ali odmika. Najprej je tu izhodiščna pozicija, ki je svoboda (ptičje petje na začetku in ptice na koncu), po drugi strani pa ne gre za iskanje skrivnosti, ampak za poskus harmonije. Harmonije človeka s samim sabo, harmonije z okolico in harmonije z naravo. Brez česa je to nemogoče doseči? Brez hrepenenja (in to je bistvo naslova), ki ni odvisno od človekovega fizisa, ampak od njegove duhovnosti, v konkretnem primeru tudi človekove raziskovalne volje. Volje po raziskovanju mikrokozmosa, se pravi sebe, in makrokozmosa, narave, ne nazadnje pa po ugotavljanju možnosti sožitja med obema. Seveda se tu srečamo s civilizacijskimi arhetipi, ki so enaki tako na začetku kot na koncu — pravzaprav lahko rečemo, da se prav na koncu znajdemo spet na začetku.

Film je po svoji biti dokumentarec, po dometu pa se filmski pogled spominja mitičnega pripovedovanja o naših začetkih, seveda ne brez skrivnostne lepote, časovnih zank, čudnih kontrastov ter nemoči modernosti pred večnim povratkom trmoglavosti realnega ali še boljše, tistega elliotovskega trenutka odločitve, »ki hip obrne po svoje«.

Mirko Lebar na pobočjih Mont Blanca

Foto: Matjaž Fištrovec

V konkretnem primeru portretiranca (**Mirko Lebar**) je ta trenutek izguba obeh nog. Kaj je nato storil s svojim življenjem, nam v tekoči filmski govorici in z monologom, ki spominja na funkcijo grškega zbora, pokaže snemalec, scenarist in režiser **Matjaž Fištrovec**.